

Kmet in šola.

Veliko je kmetov, ki sovražijo šolo iz dna svojega srca, ker so jo slabi duhovniki vedno slikali kot vzgojalnico satanovo. Veliko je zopet takih, ki pošiljajo svojega sinka v gimnazij in v črno šolo, — ker imajo edino to željo, da postane sin „gaspud“; zlasti v lišah, kjer nosi ljubezniva ženka hlačice, velja to načelo. In ako pregledamo vrsto duhovnov, najdemo večinoma med njimi kmetijske sinove; to pa znači, da so izgubili kmetijski gospodarji toli in toli domačih delavcev, katere morajo nadomeščati s tujci, z dragimi posli. Kmetijstvo trpi v teh razmerah. Ali pa naj zopet naglašamo pomen kmetijstva, brez katerega je vsak napredek narodov izključen? Čimbolj izobraženo, zavedno je kmetijstvo, temvečjo moč združuje v svoji žuljavi roki...

Torej: kmet potrebuje šol in sicer svojih šol. Temelj izobrazbi ustvarja seveda ljudska šola. To delo pa naj bi nadaljevale poljedelske šole. Občine bi se lahko v ta namen združile in upeljavale zimske poljedelske tečaje ali šole.

Koroški učitelj Müller razvija v „Bauernzeitung“ tozadevni program. Take šole bi morale učence podučiti, kako naj bi pozneje kot gospodarji stopili neposredno v zvezo s svojimi odjemalci. S tem bi se deloma ponehalo oderaštvo posrednih trgovcev, deloma bi pa tudi mestni revnejši sljci cenejše in boljše blago dobavljali. Razložiti bi se moralo učencem nadalje tehnične pripomočke (stroje itd.) v poljedelstvu; kajti posledica pomanjkanja poslov zahteva upeljavo strojev. Nadalje bi bil glavni predmet take šole živinoreja; in zato so štajersko-koroške pokrajine kakor nalašč ustvarjene. Pri živinoreji potrebujes manj poslov, obdelovanje travnikov ter paš pa ne obsega toliko težav in nevarnosti kakor drugo poljedelstvo.

Važno za kmete bi bilo tudi srednje šolstvo. Kmet naj razvija svoj duh, da stopi enakopraven poleg drugih stanov in zahteva svoje pravice. Danes imamo v avstrijskih planinskih deželah le eno poljedeljsko srednjo šolo. Poljedelske šole (Ackerbauschulen), kakor je n. pr. celovška, so sicer izvrstne, ali to je vse pre malo. Kmet potrebuje strokovnih srednjih šol. Vsak kmet ne more pošiljati svojega sina na visoko šolo za poljedelstvo na Dunaju; za navadne razmere bi bilo to tudi predrago in nepotrebno. Kmet potrebuje splošne izobrazbe, kajti danes meni vsak sodnijski pisar, da stoji nad kmetom. Take srednje šole bi tudi poštene kmetijske uradnike v poljedelskih centralah (kakor n. p. pri ministristvu za poljedelstvo itd.) izobrazile.

Seveda, — dokler bo država odpirala svoje žepa le tedaj, kadar prinese pohlevni kmetič svoje „štibre“, a jih zapirala, kadar kaj zahteva, — dokler bodo imeli ljudski sovragi krmilo v roki, — vse to ne bo šlo. Kmetje naj tedaj porabijo vsaj to šolstvo, katerega že zdaj imamo! In naj stražijo dan in noč pri šoli, da se ne vstihotapi duh suženstva in poneumnovanja! S tem si pridobi mladina potrebne izobrazbe, s katero bo znala ločiti tudi v politiki in javnem življenju — zrno od slame.

Tako se nam kaže šola zopet kot orožje, kot edino sredstvo za boljšo bodočnost. Koristnejše delo kakor podaritev največje dote („erbij“), stori tisti, kdor preskrbi svojemu otroku dober šolski podak...

Dopisi.

Iz Sreč pod Strmcem. Dragi „Štajerc“ hočem ti poročati nekaj iz našega kraja. Naš kraj je, žalibog, še dokaj zaspan, črn in klerikalni, ali tudi svojih somišljenikov in naprednjakov tu že dosti imaš. Pred kratkem so tu imeli klerikalci shod pri Hriberniku in na tem so seveda po stari svoji navadi udrihali po naprednjakih in po Štajercu, ali mi se za to ravno tako malo zmenimo kakor za čucka, ki laja na mimogredoče ljudi. Na tem shodu so ti klerikalci tudi trobili: kdor je Nemec in nemško govori, tisti bo vekomaj ferdaman. O ti neumna pokveka, ali mar Bog ni ustvaril tudi Nemca? Pazi, da le ti ne boš ferdaman. Kadar se gre za nemške groše, ah takrat vam naš Hribernik prav dobro zastopi in govori po nemško, nje-

govni kompanjoni ravno tako. Nauči se rajši krščanske ljubezni, ki bi jo imel imeti do svojega očeta in do bratov, to bi se za te spodobilo, razumeš, Jaka Hribernik? Nemce in Štajerce pa pusti pri miru, sicer primemo še hujšo in ostrejšo krtačo za tebe in tvoje klerikalne pajdaše. Torej poboljšaj se in delaj pokoro.

Novice.

Vaše in naše misli. Zadnji „Naš dom“ zopet toži in joka in stoka, da se človeku kar srce v prsih obrača. Mi mu delamo hude preglavice in zato piše: „Kdor čita v zadnjem času „Štajerca“, najde v njem same napade na različne osebe na Sp. Štajerskem“. Oprostite, to ni res; prvič niso samo napadi v našem listu, drugič pa ne kritikujemo samo oseb na Štajerskem, temveč tudi osebe na Koroškem in celo na Kranjskem. Ali pri tem smo mi nedolžni kakor novorojenček. Stvar je namreč ta, da ožigosa „Štajerc“ javno, kar se v javnosti slabega stori. In to je potrebno in to je celo dolžnost. Ko bi kaplanče Rabuza živel kakor sv. Alojzij, nikdar ne bi bilo čitati njegovega ljubkega imena v našem listu. Ko bi župnik Valenko iz Polenskega staremu revčku ne raztrgal srajce in bi raje, kakor sveti Martin, razrezal lastno suknjo, da pokrije trpina, bi ga ne karali, temveč še hvalili. In tako dalje! Poleg tega pa znajo solzni gospodje okoli „Našega Doma“ prav gotovo še bolj psovati kakor hrvaški mešetarji. Prosimo, v predzadnji številki „F.bposa“ čitamo priporočilo, naj se ljudje naprednjakov „ogibljajo kakor gobavih oseb“. Ali je to uljudno, fino, elegantno? Ali nazivljate naprednjake sploh drugače kakor z „nemščurji“? Mi pa naj bi pisali v izbranih besedih kakor govorje mestne frajlice, kadar jih pelje botrček k birmi? Ne boš kaže pihal, solznati „Dom“! Sicer pa vprašamo: Zakaj ne citate v našem listu nikdar napadov na kneza in škofa Lavantinskega? In zakaj ne kritikujemo prosta ptujstva? In župnika v Zg. Radgoni ter celo vrsto drugih mirnih duhovnov? Ker žive ti duhovni mirno, ker stere svojo dolžnost in ne razburjajo in ne hujskajo naroda! Vsakemu svoje! Mirno bi živelo ljudstvo s svojimi dušnimi pastirji, ko bi — se zadnji držali papeževih besed. Zato pa moramo nadaljevati svoje pot v prid ljudstvu. Pri tem je čisto vseeno, ali piše list uradni Linhart ali Zavadi ali ta ali oni. Sploh si zapomnite, da piše naš list pravzaprav celotno neklerikalno ljudstvo. Razumite? Naš list je izraz duševne vzornosti, nezadovoljnosti, zatiranosti ljudstva in kar to ljudstvo misli in čuti in dela in neguje, to pišemo mi. Razumite? ... Nadalje pravi „Naš Dom“: „Za ljubega Boga, „Štajerc“ nam naj pove, kako naj delamo za kmeta, in mi smo kar z njim!“ — Za ljubega Boga, to smo že tisočkrat povedali! Najbolje bodete delali za kmeta, kadar ga pri miru pustite! Kajti velika laž vse vaše politike je: da bodete kmetu pomagali. Sploh ne more nikdo kmetu pomagati, razven — kmet sam. Vi pa imate dvojno obličje. V časopisu pravite, da priporočate kmetu „izobrazbo po duševnih“; v resnici pa pitate kmete s copernicami, bedastimi igrami ter zapeljujete mladino v greh. V časopisu pravite, da pripravljate kmeta do „samopomoči v zadrugah“; v življenju pa ustanovljate mrtvo-rojena konzumna društva, ki opeharijo kmeta za zadnje groše in posojilnice, ki delajo s 7%! V časopisu pravite, da širite na shodih „politično samozavest“; na shodih pa hujskate izključno proti napredni misli, proti nemškemu trgovcu, nemškemu uradniku, nemškemu obrtniku, nemškemu kmetu; v tem tiči vse vaše delo. In to nizko delo je, žalibog, v marsikateri glavi brez strahu povemo, da niti najbolj navdušen Nemec ni nikdar tako surovo zagrižen, nahujskan, brezobziren kakor pristaši prvaško-klerikalne strahovlade! Odkrili smo vam tedaj jedro našega delovanja in to poštene. Torej, ne jokajte in ne stokajte, gospodje, temveč poboljšajte se raje. Ali to vam zamenj priporočamo, kajti sami pravite, da bodete „šli svojo pot naprej“. Storite to, — ali ne zamerite, da gremo mi tudi svojo pot naprej. In da se bodete za naše delo bolj zmenili, kakor za lajanje

psov, prijazni redakterji črnih lističov, za-to pristite nas skrbeti! Probatum est!

Prvaški računi. Oj ti prvaki znajo računati, da se človeku kar lasi žeje! „Marburger Zeitung“ je prinesla članek o občinski bilanci ptujski. In zdaj gre po vsem prvškem časopisu vesela novica, da ima mesto Ptuj čez milij. dolga. Prvi je prinesel novico list, ki iz od kostij, katere mečejo pod škofovo mizo, in za njim capljajo „Narod“, „Slovenec“, „Domovina“ ter vsi zakotni lističi Križmanov. Hinašča tiči v tem, da pisejo ti listi le o pasivni mestne bilance, o aktivah pa drža jezik. Strva pa je sledeča in kdor kaj drugega trdi, je lažnik: Skupni dolg mestne občine znaša 1.138.091-19; leta 1894 je prevzel sedanji občinski zastop, kateremu načeljuje župan Ornig dolga za K 180.000, torej se je napravilo od 1894 do 1905 dolga za K 1.158.091-19. Kaj-nagospodje računariji v prvškem tabornu, razumete? Do sem ste se tudi resnice držali ali tukaj vam je spodletelo in prišli ste v laž! Pozabili ste namreč povedati, da se je v tem dobi plačalo iz tekočih dohodkov dolga K 150.108-81. Poleg tega je dosegla občina s svojimi ustanovitvami izredno lep uspeh, kar dokazuje že dejstvo, da se je premoženje l. 1905 K 9.067-81 pomnožilo. Torej, prvaki žurnalisti! ako vam je kaj za poštenje, poročajte svojim revnim ovčicam tudi te številke. Ali zamenj zahtevamo to od vas, ker ste vedoma — lažniki. Sicer bi pa v interesu prebivalstva priporočali, naj napravijo prvaki v svojih občinskih red. Kaj pa „bela Ljubljana“? Ali je bre dolga? In kaj je s potresnimi denarci, ki se se poizgubili, — saj veste kako!

„Agenti“ za nemščino. List ljubljanski faruceljnov jih je iznašel, te „agente“, ki hodi od vasi pa „agitirajo“ za nemščino v solah. Plačani so ti „agenti“ seveda tudi i. s. j. plača — župan Ornig. Ta ubogi Ornig! Prostante baje plača, prusko državo podpira, velkanske svote izdaja, da bi Slovence požrl. Ornig, kmalu bodeš suh, ako ne ponehaš! Ali brez šale: 1000 K plačamo vsakemu na roku kdor nam pokaže „agenta“ za nemščino. B smo ga mi ali ga je Ornig najel. Ras je pa, pridejo ljudi s solznimi očmi v naše uredništvo in nas prosijo, naj jim napravimo prošnje. In to je umevno, kajti pošten oče skrbi za svoje dečo, — kaplančki pa ne vedo ceniti to skrb, ker so prvič sami za ušesi mokri, drugič pa niso in ne bodo nikdar za otroke skrbeli.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Prvaška štacuna v Ptuj. Piše se nam dežele: Ptujčanje se ponašate s svojim mestom in z lepim redom, v katerem se nahaja. Mi vam povemo, da je vse vkup figa, dokler bode v mestu nas kmetovalce na zanjko lovili kakor pse in vlekli v svojo štacuno ter nas prišillili da kupujemo v „imenu naroda“ slabo blago na drage denarje. In to se godi danes in nekatere kmetje so se že domenili, da bodo prišli le gorjačo v mesto: kadar prileti potem agent ali one „narodne“ štacune za mano, udrihne po njem z gorjačo... Tako se bodo ti prvaki ljudje menda navadili, da se kupce ne sme pe cestah loviti, ker ima vsak človek pravico, bit nenadlegovan. Zdjaj je n. pr. pri novi prvaski klerikalni štacuni v navadi, da nas love po cesti ako pridem po tej ali oni cesti, gotovo prileto do Vračka trgovski priganjač za mano. To n gré, pri moji veri! Slaba mora biti trgovina, si hoče pomagati s tako umazano konkurenco. To je eno! Ali nova prvasko-klerikalna štacuna napravila tudi svoje izloge (Auslage) med vrati in — ako tega drugi trgovci-domačini ne smeje zakaj ravno gg. Mahorič & Seligo? Slišali smo sicer, da sta bila zaradi izlog že kaznovana, ali zdi se nam, da jih bode treba obéutneje za ušesi prijeti. To je drugo! In zdaj še tretje. Skoro na vsaki cestni tablici, na vsaki drugi hiši, na vsakem kandelabru in vsakem stranišču v ptuj-skem okraju najdeš nabite cegelce te prvaski tvrdke. Tako postopanje sramoti ves trgovač stan. Hudirja, kdo bode mačka v zaključ kupil? Za vse prvasko-klerikalne besede ne dami nič počen groš. Mi pametni kmetiči bomo hodili mimo nove prvaski štacune, če ne drugače, pa z gorjačo v roki. Sicer pa prosimo, da napravi mesto tej umazani konkurenci konec. V okolici pa

naj vsak gospodar odločno prepove, da bi se mu zamazalo hišo s prvaškimi listki. In tudi okrajni zastop naj v tem oziru kaj stori, kajti častne tablice niso zato, da bi gg. Mahorič & Seligo njih umazano, sramotno reklamo po njih širila.

Nemška šola v Gaberjah pri Celju bode v kratkem uredničena. Da je to potrebno, nam bode vsak človek priznal. Kajti od vseh otrok, ki obiskujejo celjske mestne šole, jih pripada več kot polovica (56%) okolici i. s. so to večinoma nemški otroci. Število okoliških otrok pa še narašča in začetkom šolskega leta se bode moralo uresničiti na deški in dekliški ljudski šoli še 4 postranski razredov. K temu pride še dejstvo, da je veliko slovenskih starišev, ki bi svoje otroke raje v nemško šolo pošiljali, kakor store to prvaški voditelji sami (glej naš uvodni članek). Velede tega je občinski svet sklenil, ustanoviti nemško šolo v Gaberjah. K temu je prevzel nemški „Schulverein“ stroške v znesku 100.000 K. Samoobsebi umevno se pene prvaki od jeze in delajo ropot, kot da bi prihajali Turki v domovino. To je tembolj smešno, ker so prvaki sami Nemcem zemljo prodali. Šola bode stala namreč na današnjem posestvu g. Naska. Ali nakupilo se je za dvorišče še 5.000 m² in to — od slovenske „Dijaške kubinje“, katero je zastopal znani prvak dr. Serbec. Ta dr. Serbec, kakor tudi znani prvaški notar in glavni urednik „Domovine“ Baš ter dr. Brenčič so natanko vedeli, da prodajo zemljo za nemško šolo. Zdaj je dvojje mogoče: prvaška gospoda je morda v denarnih zadregah in 12.000 K je lep denar, čeprav so to „nemške“ ali „nemčurske“ kronice; ali pa bi prvaški voditelji sami radi nemško šolo; za svoje otroke jo itak potrebujejo. Vsekakor smrdi hudo v prvaškem taboru v Celju... No, prvaško-klerikalna jeza nam ne sme zagreniti veselja nad to novo pridobitvijo.

Gimnazija cesarja Franca Jožefa v Ptuj. Dijaki se sprejemajo in zapisujejo dne 17. t. m. v ravnateljevi pisarni in sicer: tisti, ki imajo napraviti ponavljalni izpit, ob osmih. Potem pridejo na vrsto tisti, ki se zgledajo v pripravljani tečaj (Vorbereitungskurs). Ob desetih dalje pa dijaki od 2. do 8. razreda. Šolsko leto se prične dne 18. t. m. s slovesno sv. mašo ob osmih predpoldne. Zavoljo drugih šol v Ptuj pa pogled inzerat v današnjem Štajercu.

Iz Trbovelj. Pred kratkim je bil zaboden in smrtno neki mlad rudar in to od policaja Uršiča. Dva dni pred umorom smo pisali, da čaka menda župan Roš na novo nesrečo. Zdaj so se naše besede krvavo uresničile. In zdaj moramo pa že reči, da zasluži župan Roš kazni. Kajti kolikokrat že smo označili to pijano policijsko, lažljivo in zmešan prikazen za to, kar je: za živino v človeški podobi, katere trebuh ni nikdar polen, ki ima več na vesti, kakor marsikateri jetnik v Celju ali Laškem, ki proda svojo dušo za frakelj šnopsa in ki je ljudem nevaren. Ali vse ni pomagalo nič. Roš se je pripravil po časopisih, ali je „liberalac“ ali „klerikalec“, v svoji občini pa je trpel najhujšo korupcijo. Na mesto, da bi pijačica in lažnivca Uršiča poglajal iz doline, kakor se požene predmestne postopake, olepšaval je Roš še delo tega znorelega bariča, ki je bil preslab za žandarja. Ali ni Roš za svinjarijo s Olenškom vedel? Ali se sme obdržati policaja, ki je tako pijan, da mu fant sabljo vzame in ga s njo pretepe? Ali ni vedel Roš za afero s Kukenbergom, ki je zopet plod Uršičove pijanosti? Ali ni glavarstvo Rešu že davno namignilo, da naj pošlje Uršiča rakom živžgat? ... Župan Roš, o vsem tem se bode zaropotalo na drugem mestu! Zdaj so spodili Uršiča iz službe in pijanec bo moral pridno „zajbrat“, ako ga žena ne bode hotela rediti. Tisti, ki jih je pijani barič preganjal, so šli samostojno iz doline, Uršič pa, mogočni Uršič, bode moral iti h kmetom gnoj kidat, če je sploh še za tako nabo... Ostalim policajem pa naj bode ta slučaj svari! Policaj se mora v prvi vrsti zakonov držati.

Volitve v trboveljsko brat. skladnico so se vršile pred kratkim v drugi. Prvič so „zmagali“ prvaški „ajmohtarji“, ali le potom goljufije. Pri drugi volitvi pa so prodrli kandidati organizirane delavstva. Pravijo, da so imeli „ajmohtarji“ že bando in smodnik pripravljeno, da bi po zmagi igrali in streljali; ali vse veselje je spla-

valo po grabnu“. Baje se bode tisti Peterček, ki mora trigl pristaviti, kadar „fla“ premog, iz same jeze obesil. Peterček, nikar ne; škoda tvoje glave, ki gotovo ni zrasla med kislim zeljem in nad katero imajo vsi trboveljski „burši“ svoje veselje, čeprav dobiš pri „kartanju“ marsikatero po nje...

O raztrgani srajci iz Polenšaka moramo še par besed izpregovoriti. Najprvo naznanjamo, da je od fajmoštra tepeni mož Šegula dobil novo srajco, ki so jo mu kupili uredniki „Štajerca“. Drugič omenimo, da je fajmošter poslal sedanjega cerkvenega pomagača v naše uredništvo, da si ogleda srajco; ta možakar je prišel v našo pisarno; a ko je zagledal turško zastavo Valenkovo, ga je postalo sram in jo je popihal. Čudno se nam zdi, da Valenko molči kakor grob. Seveda, kmete pretepavati je lažje kakor „Štajercu“ odgovarjati. Za danes menimo, da res ni čuda, ako vera tudi v Polenšaku peša. Fajmošter Valenko je n. p. ob volitvah pol dneva pri g. Šoreju sedel, pol dneva pa pri g. Lovreću. Kajti volitev mu je bila velika skrb, tako velika, da je celo svojemu mežnarju, ki pije raje šnops kot vodo, bicikel kupil za 12 gold. Tako je mežnarček lažje okoli pohajal in Vračkove listke doli trgal... Oj, župnik Valenko je za tako stvar fejt možakar. Slabejši pa je gledé svoje službe. Priporočamo Vam, g. Valenko, da si vzamete nadomestnika, kadar greste zopet za 8 dni na „dopust“. Kaj pa bi bilo, ako bi v tem času kakšnemu neverniku hudo postalo, — Vi bi bili odgovorni, ako bi umrl brez cerkvene tolažbe! In ko ste prišli zdajnič od dopusta, ste imeli drugi dan že ob 16. uri mašo. Ja, prijatelj, to ne grè! Vsak cestni pometač mora svojo službo opravljati in tudi Vi jo morate. To tudi ne grè, da bi mežnar imel pešne večernice. In ker je samo ena maša, je potrebno, da jo imate pozneje. Ako bi Vas pustili, bi imeli v Polenšaku ob 3. uri zjutraj mašo, da greste potem Vi lahko s svojimi prijatelji po Vaših potih. Maša pa ni ustvarjena le za fajmoštre, ki trgajo srajce in za mežnarje, ki so zaljubljeni v šnops, temveč za ljudi, za kmete, ki plačajo s svojimi krvavimi žulji mežnarje in duhovne. Torej, g. Valenko: — bicikel, rana maša, večernice, posebno pa raztrgana srajca so cvetke iz Vašega vrta. Žalostno je, da imate v svojem vrtu le cvetke, ki — smrdijo!

Porotne obravnave v Mariboru začnejo dne 17. t. m. in pridejo pred porotnike: 17. septembra Jožefa Sršen zavoljo detomora; 18. septembra Jakob Jug zavoljo tatvine in Jakob Horvat zavoljo umora; 19. septembra Martin Čeh zavoljo ropu in nevarnega žuganja; 20., 21. in 22. sept. Rajmund Wieser, Andrej Kolar in Marija Risa zavoljo požiga; 24. septembra Janko Benkovič zavoljo požiga.

Prijet tat. V trgovini Marije Čiričeve v Mariboru je znani uzmovič in nepridiprav, 54letni delavec Jožef Nerad iz Karčovine vkradel hlače. Ko je potem zagledal v neki ulici policaja, obudila se mu je vest, zbal se je in hotel popihati. Redar ga je prijel in na stražnici je priznal tatvino.

Ponarejen denar. V Mariboru in okolici je v prometu več ponarejenih 20 helerjev. Denar je iz svinca in ga težko razpoznaš od pravega.

Tiralica (Steckbrief). Žandarji iščejo 22letnega hlapca Matijo Voglarja in Monšberga, ki se je zagrešil proti § 127 k. z. (zavoljo posilstva).

Kaznjenec prijet. V Mariboru je dne 25. avgusta pobegnul iz kaznilnice Fr. Marinšek, v Slov. Bistrici so ga žandarji prijeli ter pripeljali nazaj v mariborsko zavetje.

Kaplan v sv. Marku pri Ptuj je postal bolan, — „glava pravi, da boli ga“. V maziljeno njegovo glavico so prišle muhe in zdaj mu šumi v ušesih in fant ne vè, kaj dela. Prišel je zdaj psovati stariše, ki pošiljajo svoje otroke v mestne šole. To dela s tako divjostjo, da se občani že bojé za predrago življenje fantov; kajti ko bi mu muhe še bolj nagajale, skočil bi nazadnje še v vodo. Pred kratkim se mu je tako zmešalo, da je ljudem vstop v cerkev zabranil. Pri vratih je stal, on — rimsko-katoliški kaplan — ter je odganjal fante, ki so hoteli k službi božji: „Vi niste pri Marijini družbi, vi ne smete v cerkev!“ Enkrat je fantom to rekel, drugič ni bilo treba, kajti fanti so že sedeli v krčmi in se tam prav dobro počutili... Kaj pa pravi k temu gosp.

dekan Fleck? Vera peša... ja hudnik, kako bi ne pešala, ako mečejo duhovni ljudi iz cerkve!

Umrli je v Mariboru 78 letni stolni prošt Lorenc Herg, rojen v Središču. Ranjki je bil jako miroljuben duhovnik, prijazen in v obče spoštovan. V Prevorju pri Pilštajnu je umrl tamošnji župnik Juri Vtičar. Čeravno dober in jako gostoljuben gospod, imel je vendar veliko sitnosti na svetu, želel si je lažje fare, a v Mariboru so bili za njegove opravičene želje gluhi. To mu je skrajšalo življenje.

Obesil se je v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici 42 letni železniški delavec Fr. Falež. Alkohol ga je uničil. — V Slov. Gradcu se je ustrelil 28 letni železniški delavec Jože Popal.

Zadušil se je v Mariboru Anton Fetz; ko je, prišedši po noči domov, napravil luč, vrgel je najbrže žveplenko na posteljo, ki se je užgala in dim je starega moža, ki si ni mogel lahko pomagati, zadušil.

Gozd je gorel. V gornjegraškem okraju ima ljubljanski škof velikanski posestva in gozdove. Dne 2. septembra popoldne so ljudje zapazili, da del škofovega gozda gori. Škoda je znatna in bilo bi je še več, da niso okoličani z naporom omejili in ugasili ogenj.

Žusem. Župnik Šebator Tone, c. kr. pošt. V Starem testamentu so Judje plesali okoli zlatega teleta, zdaj okoli njega plešejo farji, ki vsako priliko porabljajo, da mašijo svoj nenasitni žakelj. Žusemški župnik Šebator Tone, ki ima baje v Poličanah svojo lastno familio, odkar je tam kaplanoval, ne dela v tem oziru izjeme. Zdaj je celo postal poštmajster, in to tudi nekaj nese. Zdaj dobi v najem baje tudi občinski lov in bo lovil jerebice, tiste v kikhah in jankicah lovi najraje. Kmetijo ima dosti veliko, štibro zanj mora občina plačevati, ali vsako jesen fehta po fari kolekturo kakor kak nadležni hrvaški berač. Žusemčani, vi ste berujo že plačali in rešili, torej ne dajte nič, ako ni vaša prosta volja.

Nesreče. V Terčovi, v fari sv. Petra pri Mariboru, je padla z jablane viničarica Rus ter je bila sirota takoj mrtva. — V Polžah pri Novi Cerkvi je padlo v potok Hudinjo triletno dekletce posestnika Samca in se pri padcu na sence zadelo ob oster kamen. Ubožica je bila takoj mrtva.

Požari. V Laznici pri Lembahu je zgorelo Lipnikovo posestvo, v Rospohu pri Mariboru pa Schweiglovo.

Nemški denar mu diši. Pri Sv. Ožbaltu na Dravi ja prvaški župnik, za Nemce mara le takrat, kadar mu prinese kaj cvenka. Dne 4. avgusta so tja prišle nemške procesije in farček je pozabil na svoje prvaštvo. Prav marljivo je škropil nemške romarje, samo da mu potem pri ofru kaj več darujejo za nikdar polno farško hisago.

Medvedovo selo. Župnik — „prijatelj“ svojih sorodnikov. Tamošnji rojak in zlatomašnik J. Š. je imel pri sebi dolgo let svoji dve nečakinji, ki sta mu zvesto in pridno delali pri hiši, misleč, da bosta kaj erbali. Ali zdaj ju je hotel župnik vtakniti v nunski kloster in ker dekleta nista za kloster in nočeta o nunah nič slišati, ju je napodil od sebe brez denarja, svoje premoženje pa vse sporočil cerkvi in domačemu župniku. Pač pristna farška manira!

Tatvina. V Budini pri Ptuj je neki uzmovič ukradel bicikel (Puch-zistem) štev. 16.009. Kdor tatu izroha, dobi nagrado.

Tatinska terciarka je 24 letna Tonča Kularičeva iz Litmerc pri Ormužu. V cerkvi zavija pobožno oči, hodi pogosto k obhajilu, zunaj cerkve pa krade. Iz Maribora, kjer je dozdaj služila, so jo zato policijsko pregnali in 5 let se ne sme v mesto vrniti.

Vrhunec podlosti. Sramotno je, ako naznani človek svojega soseda oblasti, ali vrhunec podlosti je, ako ga naznani po nedolžnem. Prvaki pa te sramote ne poznajo; prvaške pristaje je toliko sram kakor volka strah. Evo slučaj: Obče znanemu in priljubljenemu posestniku Schützu v sv. Trojici pri Št. Lenartu je pogorelo. Prvaška babura Katarina Lovrenčič, posestnica iz Zgor. Senarske, pa je zgolj iz slepega sovražstva do g. Schütza, ki ni prvaško-klerikalni podrepnik, pričela obrekovati ter blebetati, da je g. Schütz sam zažgal. Seveda je napravila možu s tem veliko škodo, ali pri sodnji se je natanko iz-

kazalo, da je babnica grdo lagala in obrekovala. Zdaj je g. Schütz to lažniko in obrekovalko prijel za ušesa. Lahko bi jo pustil zapreti, da bi postala črna še na telesu, kakor je črna na duši. Ali zadovoljil se je s tem, da prekliče babnico svojo laž. V današnji številki „Štajerca“ čitajo ljudje lahko to „Izjavo“ Katarine Lovrenčič; natisnjena je bila „Izjava“ pa tudi v prvih listih. In zdaj vprašamo: ali zasluži tako postopanje drugega nego krepki „fej“? Vidiš, „Fihpos“, do take omike pripravljaj ti svoje čitatelje, — to je tvoje delo! Fej!

Devičice, noričice... V autonjevski deviški Marijini družbi se je že začelo živahno gibanje, nekatere „device“ so že poslane h krstu, druge pa še bodo. V hišo neke take zapeljanke je tudi kaplan Lasbacher rad zahajal in tam s svojimi tamburaši „brenkal.“ Zdaj, ko se je pri hiši „peč podrla“ in dekle mora zibati, preklinja Lasbaherja in celo njegovo bando zraven zapeljanega dekleta cela hiša.

Sv. Vid pod Valdekom. Napredna zmaga pri občinskih volitvah. Dne 3. septembra je pri obč. volitvah pogorela podrepniška stranka župnika Repolnska. Učitelj Judič in nadzornik cerkvene metle — slavni gospod mežnar — sta si torej brez uspeha brusila noge za fajmuštra. Zdaj hočejo ti klaverni vitezi volitev ovreči, a opekli se bodo še hujše kakor zdaj. Učitelju pa že zdaj povemo, naj se ne predrzne še kedaj odganjati naprednih volilcev iz volišča, volilne pravice si naši somišljeniki ne pustijo kratiti ne od farja, ne od kakega mežnarja, pa tudi ne od učiteljev Judičeve baže. Ako pa bi se drznil župnik proticerkveno s prižnice psovati naše naprednjake, potem mu jo v Štajercu zapojemo, da bo zavilil.

Ptuj. Premiranje bikov se je vršilo 10. t. m. Prvaška gospođa se jezi, ker je bilo vse presenečeno od lepe živine. Več poročamo prihodnjik.

Iz Koroškega.

Toča in nevihta je hudo razsajala v okolici Tolstega vrha pri Guštajnu in je tam napravila veliko škodo po njivah in vrtih.

Samomor dekleta. V Celovcu se je ustrelilo 22 letno dekle Ana Stožir. Imela je ljubavno razmerje z nekim celovskim oficirjem, in to je baje vzrok njene obupne smrti.

V valovih. V Glini pri Litmerčah je utonil 8 letni sinček Viktor Tischler, otrok tovarniškega delavca. — Pri Ojčevem brodu, ki čez Dravo prevaža ljudi iz Črneč v Traberg, je utonil brodar. — V Spodnjem Dravogradu je utonil v Dravi neki šolar.

Nesrečno. V Baierbergu je udarila strela v drevo blizu hiše posestnika Riterja. Njegova žena je bila ravno v hlevu pri živini. Ko je v drevo strela udarila, splasila se je in zdivjala ena krava ter z rogom tako hudo poškodovala ubogo ženo, ki je bila mati 10 otrok, da je kmalu v groznih bolečinah umrla.

Po svetu.

Zmés. V Dubrovniku so se stepli češki in mažarski vojaki. Neki mažarski vojak je ustrelil med pretepom bosnaškega vojaka. Več drugih vojakov je bilo aštrclji ranjenih. — Jezuviti so si izvolili za svojega generala Nemca F. X. Werle. — V Bovalinu (Italija) trčila sta dva osebnata vlaka skupaj; 24 oseb je ranjenih. — Gališko mesto Kozovo je pogorelo; čez 600 oseb je brez strehe.

Rudarski štrajki se širijo v češkem revirju za rujav premog. „Unija“ rudarjev je štrajk branila, a izdalo to ni. „Neodvisni“ rudarji so celo voditelje „Unije“ naskočili in hudo pretepli. Tako je bil predsednik „Unije“ Jarolim z nožem v vrat zaboden in težko ranjen, urednika lista „Glückauf“ pa so knapi na tla pobili. Gotovo bode štrajk propadel, kakor mora vsak štrajk propasti, ki nima popolnoma edino delavstvo za sabo.

Iz šole. V Loki pri Zidanem mostu. Katehet Berk vpraša učenca, kako se glasi 6. božja zapoved? Šolar si pa misli: Tikati vendar ne smem gospoda ter se odreže: Gospod, naj ne prešestujejo! — Adamovo rebro. Mali Tonček je slišal v šoli, da je Bog stvaril prvo ženo Evo iz Adamovega rebra. Nekot prihitel k materi in pravi ves preplašen, kazajoč na svoje rebro: Mama, mene tukaj nekako boli, meni se zdi, da dobim ženo! —

Klerikalni lopov in morilec. Pred par dnevi so našli v Ljubljani za novim pokopališčem umorjeno 40 letno dekle Mico Mlakar. Vrat ji je z britvijo prerezal njen 23 letni ljubimec Župevec, ki je v Ljubljani služil pri bratu ljubljanskega škofa. Znebiti se je hotel, ker je bila že osmi mesec noseča. Ta klerikalni lopov je bil na vsakem klerikalnem shodu, tam upil: vera je v nevarnosti! Klerikalci in farji so ga imeli za uzor-mladenca. Po umoru je šel v gostilno, tam se je smejal in kratkočasil, na to je šel v cerkev in tam celi dve uri „goreče“ molil kakor vsak klerikalni hinavski lopov. Zdaj je pod ključem in dobi zasluženo plačilo. In enaki lumpovi je med klerikalci, žalibog, preveč!

Gospodarske.

Kaj naj dela sadjerejec v septembru in oktobru? 1. Naj zatira jabelčnega in češpljevega molja s tem, da pobere vsak dan vse odpadlo sadje in ga pokrmi. Krvave uši naj uničuje z mastenjem, s čopičem in škropljenjem napadenega drevja. Listne ušice naj zatira z večkratnim škropljenjem po vrhovih z razstopino od mazljivega mila in tobakovega izvlečka. Nastavi gosenci past, da poloviš jabelčnega cvetodera. 2. V oktobru: Drevje naj dobi drevesne košare, da ga ne ogleda zajec. Nadalje zatiraj krvavo uš. Izrezavaj suhe veje, ostrgaj debela in debelejšje veje, to pa v drugi polovici oktobra. Namazaj drevje z mešanico od vapnenega beleža in ilovice, da dobi gladko lubad, da ni na njem mahov in da prepreči odlaganje gosencijskih jajčic. Spravljaj in sežigaj listje po sadonosnikih, da se ne loti dotičnega drevja jabelčni in hruskov krastovec, da se ne narede na njem rudeče pege in da ga ne zajeda češpljeva rja. Končno gnoj sadonosnik s trdimi ali tekočimi gnojili, da se drevje upira raznim nezgodam.

Gnila jabolka niso primerna za žganje, ker imajo le prav neznatno množino sladkorja, potem pa kurivo in dača napravi vam več stroškov, kakor bi vam mogla gnila jabolka dati baska in dobička — kajti po kipenju se iz takih jabolk dobi prav za prav malo alkohola.

Letošnja letina je v naši državi dokaj dobra. Pridelalo se je v Cislitaniji (t. j. pri nas): 14 milijonov meterskih centov (stotov m²) ovs, 17 m² pšenice in 13 1/2 ječmena. Brži nekoliko manj kakor lansko leto. Na Ogrskem pa: 50 milijonov meterskih stotov (m²) pšenice, 14 m² rži, 14 m² ječmena, 12 1/2 m² ovs, in 33 m² koiuze. Na Ogrskem od l. 1870, odkar se zapisuje statistika letine, še ni bilo toli pšenice kakor letos.

Kako ravnati z mladimi konji pri kovanju? Kakor z vsako mlado živino, treba je tudi s konjem, posebno v mladosti in začetku dela, ravnati kolikor mogoče lepo. Zlasti pri prvem podkovanju mora gospodar pametno ravnati. Žival se ne sme privezati, temveč se ji mora držati navzgor vzdignjeno nogo, božati in gladiti se jo mora, da se ne straši. Le tako se bo privadil konjič kmalu in se pozneje ne bo upiral pri kovaču.

Jasli so živini to, kar je človeku skleda. Po naših hlevih pa dobimo pogosto, da so jasli strašansko zamazane. Očiščene niso bile, odkar jih je mojster napravil. V takih jaslih ne je živina rada, kakor ne človek iz umazane skleda. Snaga je tudi tu neobhodno potrebna, če hočemo, da se bo živina redila. Jasli je toraj večkrat čistiti, če mogoče, tudi oprati. Ako so jasli pokvarjene in razbite, jih je popraviti, da se živina ob nje ne poškoduje. Pravi gospodar mora imeti povsod svoje oko!

Krompir, krma za ovce. Ovce jako rade žrejo surovi, na drobno razrezani ali razsekani krompir. Preden se nanj navadijo, jim sicer ne diši posebno, a pozneje se ga ne morejo nasititi ter so potem jako žejne. Zato se priporoča, da se ovce že pred krmljenjem napojijo nekoliko z vodo.

Angleški presi. Angleški svinjereji so v drugi polovici preteklega stoletja izredili prav dobro pasmo presičev, in ta vrsta se je tudi pri nas prav dobro obnesla, zato je tudi zdaj priporočamo. Naši stari, domači presiči, ki imajo veliko glavo, široka ušesa, visoke noge ter so dokaj dolgi, ne ki presiči ugajajo več. Angleš ima kratko glavo, majhna, kvišku stoječa ušesa,

kratke, špehat vrat, raven hrbet, kratke me nate noge, nizek trebuh ter ima veliko mesa špeha. Žival ima malo ščetin na sebi, rada žni izbira ter se jako hitro spita.

Listnica uredništva in upravnika.

Sv. Tomaž pri Vel. Nedelji: Proti zaljubljenim ne pisemo. Milwauke. Amer. Pesmi ne prebujemo. Kaj drugega. — P. v. Vrbi, Kor. Stvar uravnana. — Spitalič. Mi vam list redno odposiljamo. Naznani nam takoj, ako ga še kdaj ne dobite. Potem primamo pošto. — Sv. Anton v Slov. gor. Čemu se na dopis ne podpisate? — Podplat, Vičanci in drugi: Dopis pridejo na vrsto. — Pirsenberg pri Brezicah. Plačano do 1/4 1907. — Sv. Jur. ob juž. žel. Plačano do 1/1 1907. — Dol. J. T. Plačano do 1/1 1908. — S. 646. v Mar. Plačano do 1/1 1908. — La Salla III. Dolar prejeli, plačano do 1/7 1907. — Pečke. Mar. Gol. Tožbe nismo vložili. —

Loterijske številke.

Trst, dne 1. septembra: 85, 68, 90, 73, 31
Gradec, dne 7. septembra: 60, 53, 50, 59, 11

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvajanja priljubljeni vonj in dobri okus znane kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju točno ime KATHREINER in zahtevajte le lavrino zavojc v varstveno — znamko župnika Kneippa. —

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju ni več tako priločnosti 99
600 komadov za 1 gl. 95 kr.

Ena krasno pozlačena preiznana ura, katere točno teče in za katero se 3 leta jamči, z jako primerno verižico, ena moderna židana kravata za gospode, 3 jako fini žepni robci, en prsten za gospode z imit. zlahtnim kamenom, 1 krasna mošnjček, 1 jako fino žepno zrcalo, 1 par manjših gumbov, 3 gumbi za srajco, (3/4) dubljalat s patentiranim zaplekom, 1 jako fini tintnik iz nikela, 1 fini album s 36 najlepšimi slikami, 1 eleg. broša za dame (novosti), 1 par bouton s simboli brantlona, 5 različnih smešnih reči za stare in mlade, 20 različnih reči za korespondenco in še 400 drugih različnih stvari, katere se rabijo pri hiši in so za vsakogar potrebne. Vse te stvari za 1000 kr. vred, katere vsaka tega denarja vredna, za samo 1 gl. 95 kr. Razpustila se proti poštnemu povzetju ali če se denar pošlje naprej.

Dunajska centralna razpošiljalnica
P. Lust, Krakau (Krakan) Nr. 41.
NB. Za nakupovanje se denar vrne.

Posestvo

okoli 17 oralov zemljišča, 280 sadnih dreves, dobra zemlja, lep gozd, vse arondirano, se z gospodarskimi potrebami (fundus instructus) ali brez njih takoj proda. Vprašajte pri Ant. Seidel v Hrastru (Hart), pošta Lavamünd na Koroškem. 411

Žagar

z fanti kot pomočniki se takoj za dobro žago z dobrih plačilom sprejme pri Francu Baumgartner Pfaffenberg, p. Obervellach, Koroško. 453

Pekovski učenec

priden in močan, ki zna za koliko tudi nemški govori, se takoj sprejme pri Joh. Themelu, pekovskem mojstru na Krki (Gurk) in Kärntnu.

Z malim kapitalom

si lahko preskrbite dobro sistenco, ako si napravite majhnih razmerah manipulacijo z žganjem. Če si naročite majhen kotlič za žgati, lahko destilirate žganje in likerje specialitete. Potrebno navodilo se vam dopiše brezplačno. Dopise pod naslovom: „Le krativ št. 127.“ Ann. Expedition Ed. Braun, Dun. I., Rotenturmstrasse 9. 46

Viničar

s 4—5 delavskimi močmi, imajo katerih naj bi vsaj eden avstrijski govoril ter se spoznal na nove nasade, dobi takoj dobro službo. Vprašajte pri posestniku dr. Königu v Fraunheim, pri Raču. 481

Suhe užitne gobe

(Speiseschwämme) od 50—30 kg. kupuje Johan Kulhanek na Dunaju XVI. Reihnarig. 39. trgovina s specializiranim konzumnim blagom. 498

Hiša

z 2 sobama, 2 kuhinjama, 1 lojpo in kletjo, poststranskimi prostori, namreč s stremi hlevom za svinje in drvarnico, se takoj po nizki ceni proda. Temu spada tudi vrt in sadnosnik, vsega skup je 1/2 ora. Hiša je od Putja 1/2 ure oddaljena ter jako primerna za penzionista. Navodil pove pravništvo Štajerca. 58